ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска,

Институт за научни изследвания и обучение
на докторанти при Университет по библиотекознание
и информационни технологии

на дисертационния труд

на **Ирис Битон**

на тема

"Психологически аспекти на влиянието на ритуалите в израелската култура за подобряване на общуването в училище"

за придобиване на образователната и научна степен „доктор”
в професионално направление 3.2. „Психология”,
докторска програма „Социална, организационна
и консултативна психология”

София * 2019

Становището е възложено по решение на Научно жури, определено със Заповед на Ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ № 1499/20.12.2019 г. За изготвянето му ми бяха предоставени дисертационен труд, автореферат, публикации по темата на дисертационния труд и биографична справка за докторанта.

Научни ръководители на докторанта са доц. д-р Ваня Христова и доц. д-р Петър Нешев. Ирис Битон е преминала през всички етапи на процедурата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, в съответствие с изискванията на нормативната база в Р България.

Документите, представени в процедурата за защита на дисертационния труд, отнасящи се до даване на образователната и научна степен „доктор“, съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, на ППЗРАСРАБ и на нормативните документи на Университета.

Характеристика на дисертационния труд. Проучена е богата научна литература съотнесена към предмета на изследването; цитирането на мнения и аргументи е направено коректно. Структурата отговаря на изисквания за изграждане на дисертационен труд. Разработката е разположена на 191 с. с 14 таблици, 10 фигури, литература от 144 източници с обособено описание на използваните интернет страници. Дисертацията започва с увод, в който се обосновава актуалността, предмета, целта и задачите на дисертацията, както и хипотезите и методологията. Изложението е организирано в 3 глави, всяка с тематично название. Накрая е Заключението – в обобщен вид са представени изводите, формирани в хода на изследването и Приложения.

Значимост и актуалност на темата на дисертационния труд. Представен е широк анализ на процесите на общуване в училищна среда и влиянието на поведенческите културни форми върху тази специфична интеракция. Погледът на авторката е оригинален и значим, тъй като проследява културните ценности и степента на тяхното влияние върху отношението към авторитета на учителя в Израел и като резултат и като процес. Актуалността на дисертационното изследване произтича и от

продължаващата значимост на ролята на учителя в среда на динамични икономически и информационни промени. Търсят се отговори на конкретни изследователски въпроси, ясно обвързани с обекта на изследването и издигнатите хипотези: каква е новата роля на учителя в условията на сложни взаимодействия „учител – родител - директор“; кои са ключовите фактори за устойчиво утвърждаване престижа на учителя; каква е степента на влияние на ритуалите, като рутинни практики в училището, върху отношението към статута на учителя. Авторката прави успешен опит да преосмисли традиционните гледни точки, инструментариум и дефиниции върху изследваната проблематика. Дисертационният труд се откроява и в полето на науката със задълбочен и ерудиран научен подход. Методите за изследване се представят през призмата на наблюдението, беседата, интервюто, анкетата. Като резултат от анализа се извежда организационен модел и са предложени работещи програми в изрелските училища за обучение и професионално развитие на учители и директори, което представлява принос с практическо значение.

Изследователска теза, цел и задачи, предмет и обект, методи, информационна база на изследването. Простира се мост в различен план: педагогически, културологически, нормативен, управленски – на личностно, институционално и държавно ниво и тяхното осмисляне към съвременната психологическа, организационна и педагогическа рамка. Разработването на тема с такъв предмет несъмнено представлява повишена трудност, тъй като предпоставя широк обхват на анализ и синтез, и едновременно с това – проучване в дълбочина. В дисертационния труд е осигурен достатъчен фактически материал, което повишава познавателната стойност на труда. Целта на изследването е постигната: очертан е модела, по който да се обоснове необходимостта от провеждане на ритуалите за среща и посрещане в държавните начални училища в Р. Израел, да се измерят нагласите към това обучение и се предложат решения за постигане

на желаното състояние, както и да се потърсят възможности за решения на този научен и обществен проблем между всички заинтересовани страни в процеса. Предметът на дисертационния труд е впечатляващо широк. За постигане задачите на изследването е използван интердисциплинния подход, включващ: анкетиране, изучаване и анализ на документи и литературни източници, наблюдение, статистическа обработка на получени данни. Методите за оценка и измерване на нагласите към обучението и състоянието на организационната среда осигуряват получаването на достоверни научни резултати. Авторката успешно ги съчетава и изразява информацията графично. След подробно изложение се правят заключения за причините, довели до конкретно решение, анализират се същността на понятието култура, прави се квалификация на видовете култура през погледа на културната идентичност и опитът в училищата в Р. Израел през годините. Анализът стъпва на задълбочен преглед на специфичната нормативна база и методика за обучение в училище. Комплексното прилагане на научните методи несъмнено допринася за постигане целите на научното изследване и обоснованост на изводите.

Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд. Структурата на дисертацията при посочената широкообхватна специфика на изследвания предмет придобива самостоятелно значение. Това е направено успешно – изложението следва логиката на структурата. Разработката е концентрирана в обособени параграфи, маркиращи и открояващи главната авторова теза, със задълбочаване по тези от тях, които са проблемни.

Основни практически приноси и резултати в дисертационния труд. Разработката представлява научен принос, тъй като предлага задълбочен теоретичен обзор и анализ на теоретични подходи и концепции в специализираната литература по темата. Самото изложение и доводите

съдържат познание и убедителност, с което изследването представлява цялостен принос с научно и практическо значение. В труда са обосновани редица предложения, в които проличава високата професионална ерудиция, стабилните познания и ясно разбиране на проблематиката. Всички предложения представляват принос в научното изясняване по темата, носят висока степен на практическа приложност и заслужават вниманието на законодателя.

Дисертационният труд е написан стегнато и с вникване и визия за решаване на проблемите.

Представени са три публикации по темата на дисертацията.

Авторефератът е направен според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Дисертационният труд *съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагането му. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват и на специфичните изисквания на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен* ‘ДОКТОР’ на Ирис Битон по докторска програма „Социална, организационна и консултативна психология” в професионално направление 3.2. „Психология”.

Дал становището: проф. .....

М. Митевска

Гр. София

28.12.2019 г.